

İNANÇ

DENİZLİ HALKEVİ DERGİSİ

Cilt : 5

Mart — 1941

SAYI : 49

İmtiyaz Sahibi
HULÜSİ ORAL

Yayın ve Yazı İşleri Müdürü
Tahsin Saygunışık

Etüt bitarafılığı

Tahsin Saygunışık

Halk edebiyatının yeni şiire tesiri

Talât Öner

Denizli [Şiir]

Şükrü Halil Tuğal

Tekâmül ve delilleri

Dr. Muzaffer Şenyürek

Hatıralar [Şiir]

Tahsin Saygunışık

Zileli Rifat

Cahit Öztelli

Rüyadan ibaret hayat [Şiir]

Tahsin Saygunışık

Tabaklarda peştemal kuşanma

Ali Ulvi Darıverendi

Denizli'de yerli usulü düğün

Bürhan Saraçoğlu

Özlediğimiz aydınlık

Osman Ergenekon

Friky baş piskoposları

Hilmi Ersan

Ebediyet }

Mabet }

[Şiir]

Necdet Şenel

İNANÇ

DENİZLİ HALKEVİ DERGİSİ

CİLT : 5

Mart — 1941

SAYI : 49

İmtiyaz Sahibi
HULÜSİ ORAL

Yayın ve Yazı İşleri Müdürü
Tahsin Saygunışık

MUSAHABELER

Etüt Bitaraflığı

Tahsin Saygunışık

Daimagörürüz ve okuruz. . Bilhassa edebî ceryanlarımız içinde, herhangi bir şahsı ve devri, belirtmek gayesiyle, eline kalem alan her insan, geri ile ileri arasındaki saha dışını ya kastî bir ihmal, yahutta hakikî ve aşikâr hükümler silsilesi içinde mahva çalışmıştır. Bir zamanı ifade mi lâzım; o zaman hakkında bir çerçeve mi çizmek lâzım, kıymetlerin yüze çıkarılması için o kıymetleri ihata eden ve yahut onları teneffüs eden bir çok şeyler hakkında insafsız hükümler vermek icap eder. Bu bizim kusur dünyamızın ebedî hakikatlarıdır.

Yine bir şahıs, bir muharrir, bir şair hakkında söz mü söylemek lâzım, onu eserleri ve imkânları içinde tenimlamak icabediyor, derhal bu işi yapan insan, o şahsı, muharriri ve şairi ihata eden, onunla tesir ve müessir olma hudutlarını yoklayarak var olan insan ve devirleri kusurlar dünyasına fırlatır. Ve bu zaman beraberliği ve şahsî yaşama devri uyarlığına yapıştırılan kusurlarda, etüde mevzu şahsı yükselteceklerdir. Bunu böyle zannederler ve böyle yaparlar.

Meselâ, Akif'i medhetmek için Fikret'i katletmek, falanı yükseltmek için filânı yere sermek, Hamid'i küçültmek için bir diğerini büyültten derya gibi sözler. .

Yakın zamanda, Namık Kemal'i methetmek için verilmiş bir konferansta, Şinasiyi yerden yere vurmak lâzım gelmiştir. Neden? İki ayrı yaradılış; iki ayrı ruh haletini içlerinde

5037940
1941, 49-50

taşıyan hakikaten iki kıymet. Ve bu etüt sahibinin Şinasi'ye — Manyak ve “yeniliğin babası o değildir”, şudur, budur demesi bizim edebiyatımızın artık karar altına alınması lâzım geldiğini gösteriyor. Ve benzetiyorum, artık edebiyatın donması icabeden kümleleri yanında bir cabalanma, bir yolunu bulamama ve nihayet bir hükümler hercümerci görmek kadar bizi yaralıyan bir şey yoktur.

Şinasi, bizim için her zaman Şinasi'dir. Durgun, ihtiyat-kâr, şuurlu ve fikirleri mantıkiyle kontrol edilmiş bir insan. Namık Kemal de, bizim için her zaman Namık Kemal dir. Coşkun bir duygu, isyankâr bir kafa, fikrine daha fazla değil, daha fazla hissine uyarak mantık diyarlarını çiğniyerek geçen bir adam. Fakat bu vasıflar, ikisinin de millî bir hüviyete bürünmelerine mani değildir. Hedef tek, fakat hedefe giden yollar ayrıdır.

Bir etüt sahibinin, etüdüne malzeme olabilecek fikirler içine ilticadan sonra, artık sevgi denilen şey, ve mutlaka methetmek duygusu ortadan kalkmalı değildir? Bitaraflık, mantığın hududu içinde dolaşıldıkça görülebilecek bir hakikattir. Zevkse, bence ancak meyilleri kamçılar. Ve temyizlerde bize önderlik eder. Hükümlerse çok ayrı şeydir.

Ve bu yüzdendir ki, tarihimiz - kasedtiğimiz edebiyat tarihi dir - daha tarih sayılamaz. Şöyle de diyebiliriz ki tarihlerimizi tarihlikten çıkarmak, hakikatlerin karşısına şüpheler yığmak meyli bu gün zaman zaman gördüğümüz üzüntü verici hakikatlerdir. Edebiyat tarihi de şu veya bu bilgi ve ilim kadar tahrif ve şüphe götürmez olmalıdır.

Ölenlerimiz ve artık tarihe mal olmuş eser ve insanlarımız per çoktur. Onlar için kat'i sözler ve hükümler lâzımdır. Ölümünden şukadar yıl sonra birden bire vurulan, zamanın bir müddet akışından sonra da alınıp gönle basılan, biraz sonra da yine yere vurulan şahsiyetlerimiz pek çoktur. Velhasıl zaman ve şahsiyetlere göre her'an vurulmağa ve sevilmeğe müheyya bir durum, bu tarih değil, bir oyun vasıtasıdır.

Büyüklerle ve ilme en çok hürmet duygularımız, kat'i karar ve hükümler karşısında değişmezliğini bulacaktır. Etüt ve hüküm verme ahlâkına ne kadar muhtacız.

Halk Edebiyatının yeni şiire tesiri

Talat Öner

C — *Mistisim bakımından :*

Halk Edebiyatının büyük ve millî bir şairi olan Yunus Emrenin tesiri asırlarca sürmüştür. Bugünün şiirinde de ondan koku bulmak mümkündür. Genç şairlerimizden Necip Fazıl'da bu tesir bilhassa ilk yazdığı eserlerde bariz olarak gözük-mektedir. Ve bunu Yunusa hitap ederek yazdığı bir şiirde kendisi de itiraf eder.

Rüzgâra bir koku ver ki hırkandan,
Geleyim izine doğru arkandan,
Bırakmam tutmuşum artık yakandan
Medet ey şairim, Yunusum medet

Ben ve ötesi sahife 121

İşte Yunusun Mistisizmini taşıyan mısralar :

Sana taş attılar inildemedin,
Devrişin bir çiçek attı inledin.
Bağrımı delmeğe taş yetmez dedin,
Halden anlayanın bir gülü yeter ..

Ben ve ötesi sahife 135

Ahmet Kudsinin de (Besbelli) şiiri, Yunusun şu..

Bir garip ölmüş diyeler
Üç günden sonra duyalar
Soğuk su ile yuyalar
Şöyle garip bencileyin.

Yunus Emre divanı sahife 315

Kıtasındaki ruhun modenleşmiş bir şekilde ifadesi değil midir?. Bu nefis şiiri de aynen alıyorum :

Besbelli ölümüm sabaleyindir Sonra koş terlikle haber vermeğe
İlk ışık korkuyla girerken candan “Kıracım bu sabah can verdi diye,
Uzan, başıucunda perdeyi indir, Üç beş kişi duysun ve Belediye
Mum olduğu gibi kalsın akşamdan. Beni kaldırmağa gelsin odamdan

Evden çıkar çıkmaz omuzda tabut,
Sen de eller gibi adımı unut,
Kapımı bir kaç gün için açık tut
Eşyam baka kalsın diye arkandan,

Ahmet Kudsi Tecer

4
Mevzularda dahi, mistisizme kaçan bir eda, daima sezilmektedir.

D — *Mevzu bakımından :*

Halk Edebiyatının yeni şiire en fazla tesiri bu bakımdan olmuştur. İler de tetkik edeceğimiz sebeplerden dolayı hemen her şair mevzuunu halktan, Halk Edebiyatından almağa başlamışlardır. Bunda muvaffak olanlar pek azdır. Bir çokları bize mehmecikten, Ayşeden, Fatmadan, Çobandan efelerden bahsettiler. Hepsi sun'î duyulmadan yazılmış soğuk ve bayağı şeylerdir.

Mevzu bakımından halk tesirinde kalan şairlerin eserlerinden örnekler almak bu etidün hacmını çok kabartmış olacaktır. Şöylece bazı gözüme ilişen şiirlerin başlıklarını sıralamakla iktifa edeceğim. Faruk Nafiz : Efenin Ölümü, Memleket Türkleri, Dağlar, Kız Hüseyini Vurdular, Koşma, Ali, Ayşe Han Duvarları, Ocakbaşında, Çoban çeşmesi, Oluk Yanında Kırtürküsü, Bağ Bozumu.

N. Hikmat : Kerem Gibi, Bayram - oğlu, Yalın - ayak, Yol türküsü, ve hemen hemen baştan başa, Simavna Kadısı oğlu Şeh Bedrettin Destanı.

Necip Fazıl : Yunus Emreye, Koroğlu, Dağlarda Şarkı Söyle, Şehirlerin Dışında, Ormanda Kızlar.

Sabahattin Ali : Dağlar, Servi, Hapishane Şarkıları, Kız kaçıran; Hey, Kara - yazı, Koşma.

Enis Behiç : Yanık Efe.

Mehmet Faruk'a : Anadolumuz ...

Celâl Enver : Cemile Kız

M. Kadri : Fatmam

Yaşar Nabi : Kağrı Gıcırtiları

Şeküfe Nihal Seyhan Kıyılarında

İshak Rafet : Vangölü

Hüseyin Nail : Bağrına Bas Mehmedim

Sabri Esat : Çoban.

Bütün mevzularını Halktan alan şiirlerinde yurdun güzelliklerini ve Anadolu halkının ruhunu samimiyetle anlatan Ömer Bedrettin üzerinde biraz duracağım : Onun yalnız

5
mevzuları değil, duyuş, düşünüş, tahlil ve dili de hep yerli ve bizimdir. Bir Anadolu çocuğu olan ve yurdunu çok iyi gören, tanıyan ve seven Ömer Bedrettin, bizi anlattığı yerlere çeken, götüren bir şairdir. Toprak kulübeler, Yaylanın siyah çadırları, Obanın kızı, Sakız kokulu ayran, vahşi kuş sesleri, deniz dalgalarını andıran uzun tepeler, تنها vadilerle ırmaklar, yabani güvercinlerle kayalıklar, portakal, nar zeytin ağaçları, uzaktan gelen titrek çingirak sesleri, uzaktan görünen köy, kişneyen kır at, sazla örtülü bataklıklar, köy âlemleri, yosma kızların eteklerinde taşıdıkları üzümler, çepkeni güneşten yanarak oynayan efeler, düğünlerini müjdeliyen nişanlılar, uzak ve ıssız bir köyde beklenen postacılar, harmandan dönenler, başaklar arasında oynayan çıplak çocuklar, akşamleyin pazardan dönen köylüler, halı heybeleri şişkin ve boyunları sarkık eşekler, ipten özengilerde mermerden bacaklı köy kızları.

Buğday kokulu hava. Yaşmaklı dilberler. Çatlamış damlar. Tarlalar, yırtık çarıklı ayaklar, kolu kopuk, saçı uzamış gaziler. Sılaya dönen babalarını tanımayan çocuklar. Dua eden annelerin tan yerine el açışı, bütün âdelikanlıları kendi oğullarına benzeten şehit anaları. Gurbet gölünü andıran gurup. Çeşme başındaki kızların dudaklarından öpen ince bakır taslar. Bütün emekleri hülyalı dumanlarla savrulan tütün işçileri. Halı dokuyan kadınlar, ak sıvası parlayan sevimli odalar.

Bütün bunlar, bizi çekip sürükleyor. Arasına dilinde bambaşka, bir nağme pınarından getirilmiş bir ses. Bir melâdi.

Dağların, ovaların ve kerpiç damlarda yaşayanların, bazan bütün bir köy halkının hislerini, yaşayışlarını, hassasiyetlerini gören, anlayan ve kavrayan, Ömer Bedrettin, onlarda san'at damarını keşfeden bir şairdir (1). Ondandır bir iki misal :

Anadolu Hasreti

Titrek sahillere güneş doğunca, İçimden bir gümüş çağlayan geçer, Gözlerim görünmez dağlar selâmlar. Bağları gül kokan bir cihan geçer,

(1) Ömer Bedrettin : Ahmet Kutsi Tecer. «Görüş» mecmuasından.

DENİZLİ

Sayın Bay
F. Akçakoca Akça'ya

*Ne zaman ayrı düşsem, gurbette gizli gizli,
Bir hasreti aşılar ruhuma şen Denizli..*

*Tabiat, potasında eritirken renkleri,
Bahar nüanslarını toplamış bir araya;
Sanatkâr fırçasile ruh vermiş manzaraya..*

*Bakışlara binbir zevk sunarken yudum yudum
Yemyeşil ovaları, dağları, yamaçları;
Sularda dalga dalga salkımsöğüt saçlar ..*

*Yolumuzda belirir gelinlik duvağıyle
Pamukkale, bir genç kız saffetile gülümser;
Maziden kalan izler ufku doldurur yer yer..*

*Gezerken çamlıklarda ve pınarbaşlarında
Kederlerim dağılır kuşların sesleriyle;
Sağlarımı okşayan meltem nefesleriyle..*

*Ne zaman ayrı düşsem, gurbette gizli gizli,
Bir hasreti aşılar ruhuma şen Denizli.*

Şükrü Halil TUĞAL

Buruşur elimde bir sarı gonca, Şafaklar içinde karşımdan geçer,
Ruhuma bir çamin şebnemi damlar. Tarlalar, çardaklar, çatlamış damlar

Ömer Bedrettin

Uzansın sahile ay ışığında,
Söğütler, portakal, nar ağaçları.
Parlıyor suların kırılgığında
Binlerce senelik kale taşları,
Söğütler, porakal, nar ağaçlar.

Şairin Deniz Sarhoşları ve Yayla Dumanı isimli şiir kitapları yukarıdakilere benzeyen güzel şiirlerle doludur.

Tekâmül ve Delilleri

Dr. Muzaffer Şenyürek
D. T. C. Fakültesi
Antropoloji Doçenti

Halihazır hayvan ve nebat türleri (nev'i-sepeciés) daha evvel yaşamış olan türlerin değişmesile meydana gelmişlerdir. İşte canlı varlıkların yavaş yavaş değişerek yeni türlere tahavvül etmelerine tekâmül (Evolution) diyoruz. Tekâmül bütün türlere şamildir. Bazı türlerin tekâmülü diğer türlerinkinden daha batı olmuş olmakla beraber, hiç değişmemiş bir tür yoktur. Yani bütün hayvan türleri değişmiştir Bundan başka, tekâmül yalnız maziye münhasır değildir. Bu gün dahi türler değişmektedir.

Darwin ve tekâmül doktrini :

19 ncü asırdan evvel biyolojistler türlerin sabit ve daimi olduklarına kani idiler. Yani eski tabiiyeciler türlerin şimdi gördüğümüz şekillerinde yaratıldıklarına ve değişmediklerine inanıyorlardı Fakat ekseriyete rağmen Bioloji tarihinde türlerin değiştiğine yani tekâmül ettiklerine inananlar yok değildir. Bazı eski yunan filozofları arasında müphem bir şekilde tekâmül fikrine tesadüf edilirsede, ilk esaslı iddialar 18 nci asrın sonuna doğru görülür.

Buunlara misal olarak Buffon (1707-1788) Erasmus (1731-1802) ve Lamarck'ı (1744-1829) zikredebiliriz. Bunlar tekâmül-cü olmakla beraber, hiç birisi tekâmülü isbat edecek deliller gösterememişlerdir. Binnetice bu âlimler musırlarını iknaa muvaffak olamamışlardır.

Meşhur Fransız Paleontolojisti George Cuvier (1769-1832) tekâmülü reddediyordu. Cuvier' de görülen bu idrak noksanlığı anlaşılması güç bir şeydir. Çünkü Cuvier'in tesis ettiği mukayeseli anatomi ilmi bugün tekâmülün en ehemmiyetli delillerinden birini teşkil eder. Buna rağmen Cuvier havan türlerinin sabitliğine inanıyordu. 1832 senesinde Fransız fen

akademisinde Cuveir ile tekâmül-cü olan Geoffroy - Saint Hillaire arasında bir münakaşa oldu. Geoffroy Saint - Hillaire (1772 - 1844) Lamarck'ın arkadaşı ve müdafii idi. Bu münakaşada Geoffroy - Saint Hillaire mağlûp oldu. Cuvier zamanının çok nüfuzlu bir alimi olduğu için, bu zaferi ile tekâmül fikrinin 30 sene unutulmasını mucip oldu. Bu devrin tekâmülcülerinin mağlûp olmalarının sebebi tekâmülü isbata kâfi deliller toplamamış olmalarıdır. Yani 19 uncu asrın başında biyoljistlerin ekseriyeti türlerin bugün bildiğimiz şekillerinde yaratıldıklarına sabit ve değişmez olduklarına inanıyorlardı.

Tekâmülü isbat ederek ilim dünyasına kabul ettiren Charles Robert Darwin'dir (1806 - 1882) Darwin 1859 da neşrettiği "Origin of species,, (Türlerin menşei) atlı eserinde gayri kabili inkâr deliller göstererek tekâmül doktrinini isbata muvaffak oldu. Aynı zamanda hayvanların değişmesini mucip olan sebepleri izale için Darwin tabii seleksiyon nazariyesini formüle etti

Fakat Darwinin ilme yaptığı en bütün hizmet "tabii seleksiyon,, nazariyesini formüle etmiş olması değil gayri kabili inkâr delillerle tekâmülü, yani hayvanların değiştiğini isabet etmiş olmasıdır. Darwin'in Lamarck'dan daha büyük bir şöhret kazanmış olmasının sebebi budur. Çünkü Lamarck tekâmülü isbat edememiştir.

Şimdi Tekâmülün delillerini tetkik edeceğiz :

TEKÂMÜLÜN DELİLLERİ :

En iyi delil şimdi hayvanların değişmekte olduklarını gösterebilmektir. Eger iyi bildiğimiz bir hayvan neslinde bazı türlerin diğerlerinden farklı olduğunu ve bu farkların irsi olduğunu gösterebilirssek bu hayvanların değişmekte olduğuna hükmedebiliriz. Fakat bu hayvanların değiştiğine hükmedebilmemiz için bu karakterlerin zuhur sebepleri ne olur sa olsun, irsi olmaları yani nesilden nesile geçmeleri lâzımdır. İrsiyete geçmemiş olan ferdi farkların hiç bir kıymeti yoktur. Bazı hayvan gruplarında yeni irsi karakterlerin zu-

hur ettiği tesbit edilmiştir. Bunlara mütasyonlar diyoruz. Her yeni mütasyon tekâmülde yeni bir merhalelerdir. Mütasyonların keşfini Hollandalı Hugo de Veriese medyunuz.

T. H. Morgan ve diğer âlimler Drosophilâ sineğinde (Sirkesineği) bir çok mütasyonlar müşahade etmişlerdir. Bu sinek lâboratuvarda kolayca üretilbildiği için, bir çok genetik tecrübelerinde kullanılır. Bu sineklerin tetkiki esnasında bir çok mütasyonlar müşahade etmişlerdir. Drosophila'nın göz rengi kırmızıdır. Fakat bir mütasyon neticesinde bunlar arasında beyaz gözlü Drosophilâ'lar zuhur etmiştir. Keza diğer renklerde gözlerde görülmüştür. Diğer bir takım mütasyonlar neticesinde bir çok fertlerin kanatlarının şekli ve vücudu örten tüyçüklerin yayılışı tarzı değişmiştir. Bütün bu değişiklikler irsidir, ve Drosophilâ'nın değişmekte olduğunu gösterirler. Bazı nebat cinslerinde farelerde ve kobaylarda da mütasyonlar müşahade edilmiştir. Bu misaller bize hayvanların değişmekte olduklarını isbat etmektedirler. Bu gün hayvanların değişmekte olduklarını Lâboratuvarda tesbit edebiliyoruz. Demekki bir faraziye değil gözle görülen bir hakikattir.

İnsanın da değiştiğini küçük bir misalle gösterebiliriz. Miyosen ve Pliosen jeolojik devirlerinde yaşamış olan maymunlarda alt Moler lerin (Azıların) uzunluğu birinci molerden üçüncü molere doğru artar. Aynı bir milyon sene evvel yaşamış iptidaî bir insan numunesi olan pithecanthropus'de de görüyoruz. Bundan daha mütekâmil olan Neandertal adamında üçüncü moler ikinci molerden daha kısadır. Neandertal adamında ikinci moler birinci ve üçüncü molerlerden daha uzundur. Yani üçüncü moler küçülmüştür. Halihazır insanda ise molerlerin uzunluğu birinciden üçüncüye doğru küçülür Yani halihazır insanda ikinci ve üçüncü molerler birinciden daha fazla küçülmüşlerdir. Keza üçüncü moler ikinciden daha fazla küçülmüştür.

Avrupahlının bir çoğunda üçüncü moler hiç çıkmaz. Yani bu diş kaybolmuştur. Tekâmül seyri bize bu dişin gittikçe küçüldüğünü ve şimdi de kaybolmakta olduğunu göster-

rir. İstikbalde insan nevilerinde üçüncü molar hiç çıkmayacaktır. Bunu ikinci molarını takip edeceğini bunun daha şimdiden küçülmüş olmasından anlıyoruz. İnsanın vücudunda buna mümasil diğer misaller de verebiliriz. Demek ki insan da değişmektedir. Hayvanların şimdi değişmekte olduklarının tesbiti bize tekâmülü isbat eder. Fakat tekâmülün bundan çok daha fazla delilleri vardır. Şimdi bunları sıra ile tetkik edeceğiz.

2 —

PALEONTOLOJİ

Paleontoloji fosilleri (müstehaseleri) tetkik eden ilimdir. misal olarak at ve insanı alalım.

At :

Bütün eski at numunelerini burada tetkik etmemize imkân yoktur. Biz yalnız at tekâmülünün bazı ehemmiyetli safhalarını tetkik etmekle iktifa edeceğiz. Bu gün bildiğimiz tek parmaklı ve ot yemeğe intibak etmiş karışık bünyeli dişleri ihtiva eden at, uzun ve bati bir tekâmülün neticesidir.

At tekâmülünün büyük bir kısmı şimali Amerikada olmuştur. At Asya ve Avrupaya Amerikadan muhaceret etmiştir. En iptidai at eosin devrinde yaşamış olan Eohippus dır (I) Atın ilk hakikî cediti olarak tanıdığımız eohippus aynı zamanda tapir ve gergedanın ecdadına yaklaşılmaktadır. Eohippus takriben 30 santimetre yüksekliğinde, kısa boyunlu ve kısa başlı bir hayvandır. Eohippusün arka ayağında fonctionel üç parmak vardır. Fakat beşinci parmak dumura uğramış bir şekilde muhafaza edilmektedir. Ayağın iç tarafında kısa ve kıymık şeklinde bir kemik parçası vardır. Bu da birinci parmağın bakiyesidir.

İptidai hayvanların el ve ayaklarında beş parmak vardır. Biz bunlara içeriden dışarıya doğru numara veririz. Eohippus de dumura uğramış bir halde muhafaza edilmekte olan iç ve dış parmaklar birinci ve beşinci parmakların bakiyeleridir. Bu tefsirimizin doğru olduğunu ilerdeki izahatımız isbat edecektir. Eohippusün ön ayağında yalnız dört parmak vardır. Burada dumura uğramış olan birinci parmağıdır. Yani

atın ecdadından ilk kaybolan parmak birinci parmağıdır. Bunu beşinci parmak takip etmiştir.

Eohippusün dişleri bu günkü atın dişlerinden farklı idi. Bu dişlerde müteaddit dişçikler görüyoruz. Fakat bunlarda kaynaşarak mustaraz çıkıntılar teşkil etmek temayülü vardır. Eohippus de kafa ve çene kısadır. Göz çukurları diş serisinin tam üstünde olduğundan yüz kısadır.

Alt oligosen devrinde atı biraz tekâmül etmiş görüyoruz. Bu devirde yaşamış olan Mesohippus takriben 40 santimetre irtifaındadır. Bu hayvanın hem ön ve hemde arka ayağında yalnız üç fonctionel parmak vardır. Fakat dikkatle tetkik edilecek olursa ön ayağın dış kısmında beşinci parmağın çok dumura uğramış ve hiç bir işe yaramaz bir halde muhafaza edilmekte olduğunu görürüz. Mesohippusün beşinci parmağının akibeti eohippusün parmakları hakkında yaptığımız tefsirin doğru olduğunu isbat eder. Mesohippusün ayağında orta parmak yani üç numaralı parmak diğer iki parmaktan daha uzundur.

Yani esas işi gören üçüncü parmağıdır. işte bu parmak bu günkü atda kalan tek parmağıdır. Mesohippus da baş büyüştür ve dişçiklerin kaynaşması daha barizdir.

Miosen devrinde yaşamış olan Merychippus de tekâmül daha ilerlemiştir. Merychippusün ön ve arka ayaklarında yalnız üç parmak kalmıştır. Beşinci parmağın bakiyesi bazı türlerde mevcuttur, ve bazılarında tamamen kaybolmuştur. Merychippus de Mesohippus'e nazaran, ikinci ve dördüncü parmaklar daha fazla kısalmışlardır. Yani git gide üçüncü parmak hakimiyeti almaktadır. Kuranları uzanmış olan dişlerin sathı aşınarak düz bir müstevi halini almıştır. Dişlerin morfolojisinden Merychippus'un et yidiğini anlarız. Halbuki Merychippus'un ecdadı usareli yapraklar yiyordu, Merychippus'ta kafa uzamış ve alt çene inkişaf etmiştir. Şimdi göz çukurları diş serisinin arkasında kalmıştır ve binetice yüz uzamıştır.

Merychippusün ecdadında göz halkası tamam değildir.

HATIRALAR

*Hatıralarımızın saklı olduğu yerde
Bütün bir dünyamız ki, bakıyoruz, ruhumuz
Ümit ettiğimizi bulmamakla kederde..
Yahut umduğumuzdan üstün dünya, mes'uduz!
İklimlerle, çiçekler, hayat gerimizdedir,
Hatıralar gün gelir, ağlamak hissi verir,*

*Hatıralar ki basan doyararak sonsuz gülmek..
Bilinen hayatımız yalnızca onlar demek,
Bilmediklerimiz de çiçeklenen hatıra..
Geriye akmaktadır çilemiz ve sevgimiz..
Biz ki, onlarla gülen, ağlayan bir rüzgâra;
Hayatı böyle umup, bulmıyan fâni şeyiz..*

TAHSİN SAYGUNİŞİK

Şimdi bu halka tamamlanmıştır. Merychippus'un yüksekliği 90 ile 120 santimetre idi.

Plioson devirde yaşamış olan plhippus daha fazla tekâmül etmiştir. Ve bu günkü ata benzer. Plhippus merychippus'ten daha büyük değildi. Fakat Plhippus hiç olmazsa bir ehemmiyetli karakterde fark gösterir. Plhippus'te ikinci ve dördüncü parmaklar dumura uğramıştır ve bu parmaklar orta parmağın yanında uzun kıymıklar halinde muhafaza edilmektedir. Yani Plhippus kelimesinin tam manasıyla tek parmaklı bir attı. Plhippus'un dişleri öğütücü nevidendir.

— Sonu var —

EDEBİYAT

ZİLELİ RİF'AT

Cahit ÖZTELLİ

Zilenin meçhul kalmış beş şairinden birisi de Rif'attır. Rif'at o kadar meçhul kalmış ki bugün (ölümünden 25 sene sonra) bile kendisini hatırlayanlara güç rastlanmaktadır. Bir tesadüf yardım etmese idi bu hasssas ve betbin şair de bir çokları gibi belki ebediyen unutulup gidecekti.

Münzevî bir hayat geçiren Rif'at, şiirlerini kimseye göstermez ve ancak dostu ve mahremi olun Alevî şeyh ve şairi Halil ile görüşürdü.

Manzum seyahatnamesinden anlaşıldığına göre babasile hacca gitmek üzere uzun bir yolculuğa çıkıyorlar. Yolda babası ölüyor. Genç şair yoluna devamla Bağdat, Mısır, Cidde, Mekke, Hindistana kadar gidiyor. Nihayet İstanbula geliyor. Polis olarak İzmirde vazife görmekte iken bir yangın sırasında bir kadını kurtarıırken aldığı yaralar yüzünden bacağına kaybediyor.

Tekaüde sevkedilerek onsekiz yıllık bir ayrılıktan sonra Zileye dönüyor. Evleniyor, aleviliğe sülûk ederek bir çok kimse tarafından hakaret görüyor. Eksik bacağına verdiği acı ve muhitinin hakaretleriyle büsbütün bedbinleşen Rif'at artık ölünceye kadar tam münzevî gibi yaşamağa başlıyor.

Rif'at 1870 yılında doğmuştur. Oldukça iyi bir hattat idi. Medrese tahsili de fena değilmiş.

Bugün ondan bazı örnekler vereyim :

Tesbihle seccadeyi bir eür'aya sattım
Bestir bana bir hırka nemet şalı nidem ben
Dâvayı enaniyeti hak ettim özünden
Bivâyedir efsane olan kali nidem ben

Zahit beni ta'an eyleme ben hubbu Rızayım
Erbabı riya bulunan hali nidem ben

Ter damenin ahvalini kılmam ki tecessüs
Bi mutakit mânai âmali nidem ben

Hak ile yetür sebze fuadım göremezsem
Arzı ile bülendine devamı dali nidem ben

Tut dameni mefhar kevnin rasulun
Re'saki günah eylediği mah nidem ben

Ru değilim seccade meyden yine Rif'at
Tevhit yetişir ol varaki şanı nidem ben

* * *

Yine aldı kûdûret gitti elden iştihakım hep
Göreliden gül yüzünü gitti dilden iştibahım hep
Nedir âsude dilde devreden kişveri sevda
Mahrekidir güzel rüyun cûnunu aşkı râhım hep

Mücerret sevdiğim rahında can vermek gönül ister
Şaha müstakbil olsam ruzu şeb yâdı ahım hep

Derinde ben gibi arzu edenler sad hezârandır
Aman bir dahi görmeğe erişse rehğüzarım hep

Nice Rif'at gibi bendelerin mesrur eder devran
Uluvvü himmet merdan olur ihlâsı zârım hep

* * *

El katıp âlude olma sofiya sen her işe
Perde çekmek mümkün olmaz afitabi gerdişe

Dicle ya Fırat sanursun bu sıratı mustakim
Fi'li müstahsin olanlar yol bulurlar (revişe)

Kilû kalın yok hiridarı kemâlât istenür
İlmî cifrin câmiî oldur dokunma dervişe

İhtiyariyle değil anlarki abdal oldular
Çeküp her dü cihandan benzediler serkeşe

Şem'a gibi yandılar baştan ayağa Rif'ata

RUYADAN İBARET HAYAT

*Keder en çok bizimken ruhumuzdadır sükûn.
En çok güldüğümüz an güzeldir bizi çeker.
Ve bir an ki fecirle duygular dünya değer,
Ve bir an ki batıyla tatlari solar ufku..
Gün gelirken üzülmek, keder arzularır biz,
Anında sular gibi kahrahalar dileriz..*

*O halde herşey hülya, ve ne güzel hayatta?
Yahut ta dünya bizim gördüğümüzden çirkin..
Bütün duyduklarımız birer aldanış tadda,
Biz ki görünenlerle yaşarken için için;
Anlıyoruz çiçekler, fecir, hülya, kalbimiz
Hep aldanmak.. karanlık, rüya, üzülen biziz?*

Tahsin Saygunışık

Sırrı ifşa etmediler namünasip herkese

Beyitler

Kaydı aşk oldum cihanda rahatı can istemem
Herkese bin türlü minnet ile ben şan istemem

* * *

İkrara vefa eyleyeni zâra çekerler
Bülbülgibi zar eyleyeni hra çekerler

* * *

Gurbet elde ben garibe kimse kılmazdı hitap
Şimdi öz hânemde yârim bildiğim kıldı itap
Der idim genç yaşımda içre çok cefalar görmüşüm
Çün vatanda gördüğüm şerh eylesem olur kitab.

Folklâr:

TABAKLARDA PEŞTEMAL KUŞANMA

Yazan: A. Ulvi Darıverenli

Tabak esnafının, yetiştirdikleri çırak ve kalfalardan ustalık derecesine gelenlere diploma verme yerine peştemal kuşatma tabiriyle anılan bu adet Denizli tabak esnafında senelerce devam edegelen çok güzel bir usul idi. 1339 yılında sonuncu olarak yapılan bu merasim artık o yıldanberi tarihe karıştı. Tabaklarca bir düğün ve bayram sayılan bu tören yılın en münasip bir ay ve gününde havaların hoş bir zamanında İncilipınar alanında yapıldı.

Törene başlanmazdan bir hafta önce hazırlığa başlanır; keşgeklilik buğdaylar dövülür, kurbanlar kesilir, pirinçler ayıklanır, pideler, somunlar ısmarlanır, helvalık çuval çuval şekerler, tulumlarla yağlar alınır, kazanlar, leğenler tedarik edilir, yemeklik kuru ve yaş sebzeler ısmarlanır, yemek ve kahve takımları tamamlanır bir gün evvelden bütün bu hazırlıklar mesire yerine gönderilir, davetivelere yazılır. Hemen her sınıf halk buraya davetlidir. Gelenleri karşılamak, ağırlamak ve uğurlamak için tabaklarca iş bölümü yapılmış, bütün davetlilerin istirahati düşünülmüştür. İhtiyarlar için yumuşak minderler, namaz kılmak için halı seccadeler, kilimler meydanda oturanlar için de iskemleler hepsi hazır. Yemek sofraları için icap eden bütün malzeme 10 — 15 kişilik büyük siniler velhasıl bütün teferruatına kadar hiç bir şey eksik değildir. Bu şölen kuşluktan akşam üzerine kadar sürer. Yemek sofralarının onu kurulur yirmisi yeniden hazırlanır. Yemek yiyenleri ağırlayanlar gençlerden seçilmiştir. Ustahkların sayısına göre yemeklerin hem sabah, hem akşam yindiği de vakidir. Öyleye kadar yemekler yindikten, üzerine kahveler içildikten, öğle namazı büyük saflar dolduran cemaatla

kılındıktan sonra merasim başlar.

Diploma alacak gençler bir halka teşkil ederler. Yanlarında kendi ustaları da bulunur. Orada hazır bulunan büyük âlimler tarafından cemiyetin hayırlı, uğurlu olması için ayrı ayrı dualardan sonra Yiğitbaşı ortaya geçerek:

— Gençler; tabaklağın bütün işlerine vakıf oldunuz. Bunu biz de tastik ediyoruz. Bu gün size kendi başınıza iş görme selâhiyeti veriyoruz. Bu günden itibaren usta oldunuz. Ustalığınız hayırlı, uğurlu olsun. İşiniz de dürüst olsun. Burada okunan kur'an ve edilen dualar hürmetine Ulutanrı yardımcınız olsun. Kolunuza kuvvet, vücudunuza afiyet, kazancınıza bereket versin. Allah hepimizden razı olsun. Pirimizin ruhu şad olsun Bütün embiya ve evliyaların ruhları mesrur olsun yolunda sözlerden sonra tabakların seceresi okunur. Yani ustalık alanların ustası onun ustası ta pirleri Ahievra'na kadar. Ustalık alanlar büyüklerin ellerini öperler, yaşitlariyle sarmaşırlar. Halk onları tebrik eder. Merasimde bu suretle sona erer. Üzerine buzlu şerbetler içilerek dağılmaya başlar Akşam karanlığına kadar avdet devam eder.

Bu yıllarda tabakların başında (Yiğitbaşı) denilen reisleri bulunurdu. Yiğitbaşılık tabakların en değerli, sözü geçkin herkesin teveccühünü kazanmış olanlarından aleni reyile umum esnaf huzurunda seçilir ve ölünceye kadar devam ederdi. Esnafın büyük küçük hepsi bu zata derin bir saygı ile bağlı idi. Kimse onun emri dışında hareket etmezdi. Yiğitbaşının bir işaretile hemen toplanırlar, yapılacak herhangi bir iş hakkında harekete geçerler.

Düğünlerde veya bir cenaze vukuunda topluca birbirlerine yardım ederlerdi. Bu birlik ve tesanüd diğer sınıf sanatkarlarından ziyade tabak esnafında göze çarpardı. Biri bir deri alırken diğeri araya girmekten çekinir bu da ustalık alırken büyükler tarafından öğüt olarak verilen maddelerden biri idi. Esnaftan biri sahtekârlığa teşebbüs ederse veya ihtikârayeltenirse onu yolsuz ilân ederler. Bütün esnaf onunla alâkayı keserdi. Tabaklar ittifak ve ittihadları sayesinde her işi kolay başarırlar, ekonomiye riayetleri yüzünden içlerinde

Denizli'de yerli usulü düğün

Yazan: Bürhan Saraçoğlu

Düğünden on gün evvel, oğlan anası, gelinlik kumaşı bir bohçaya koyup; yakın dostlarıyla beraber kız evine giderler. Kız ortaya çıkar. Terzi kadın Elbiseyi kesmeğe hazırlanır, fakat bir türlü kesemez. Bunun üzerine, kaynana hal ve vaziyete göre birkaç lirayı ortaya atar; diğer dostlarda para atarlar. Terzi kumaşı keşer.

Birkaç gün sonra elbiseyi oğlan evine götürürler. O, güzel bir bohçaya konup, kız evine gönderilir. Kız evi de, oğlanın elbisesini gönderir. Her iki taraf getirene bahşiş verir.

Nihayet, Perşembe günü Gelini süslerler. Oğlan evi tarafından malî vaziyetine göre 40 — 50 araba tutulur, davetliler binerler. Kaynana, Görümce gelin arabasına binerler. Kafile kız evine gider. Esasen hazırlanmış olan kız; yüzüne duvağını örterek arabaya bindirilir.

Kız arabaya binerken, kızın annesi ve babası, kızın başından madenî paradan saçarlar. Kız bu esnada ağlamaktadır. Kafile; önde çalgıcılar ve atlılar olduğu halde hareket ederler. En arkada gelin arabası onun arkasında kayın پدر veya onun namına bir kimse atla gider.

Kafile oğlan evine gelince gelin arabası kapıya yanaşır. Arabanın kapısının iki tarafına kilim veya hasır gerilir. Böylece gelin görünmeden iner ve içeriye girerler. Bu sırada çalgıcılar çalmaktadır. Gelin odaya girer. Damad da, bu

yoksulluk çeken az bulunurdu. Parmakla gösterilecek kadar sermaye sahipleri çoktu. Bu gün bile böyledir.

Eski adet ve ananeleri yerine Cumhuriyet devrinin kanunlarına uygun teşekkül esnaf cemiyetine terk etmiş kanunî birer şahsiyeti manevi olarak intizam ve mükemmeliyetle asrın icabına uygun bir şekilde yol almaktadır.

ÖZLEDİĞİMİZ AYDINLIK

Ölü değil bu şehir, sonsuz bir uykudadır,
Yaşamak dolu günler sende baygın birer haz;
Sende arzular bahar ve rüyalar birer yaz,
Yaşamak ne güzel rüyalar korkodadır..

Tozlu yollar üstünden yürüyen altınışık,
Karanlık iklimlerde eriyip gideceğiz..
Uzaklardan uzağa özlenilen aydınlık..
Görüp acı duymadan onu kaybedeceğiz..

Osman Ergenekon

sırada arkadaşlarının yardımıyla hazırlanmıştır. Odaya gelir; gelinin ayağına basar. Fakat halk arasında mevcut bir ananeye göre erkek gelinin ayağını çiğnerse, erkek hâkimdir; gelin açıkgöz davranarak erkeğin ayağını çiğnerse, kadın erkeğe hâkim olur.

Bu sırada damat yüzgörümlüğü olarak kadına bir hediye takar, ve bu suretle gelinin duvağını açar, ve döner gider.

Arkadaşları damadı alarak kahveye götürürler. Biraz serbest ailelerde damat arabadan inen gelinin koluna girer odaya götürür. Odada kahve, şerbet içerler. Evin bahçesinde biriken davetliler gelini beklerler.

Damat gidince gelin meydana gelir, herkesi seyrederek.

Gece yemekten sonra damat; genç delikanlılar tarafından camiye götürülür. Camiden dönerken mumlar, meş'aleler, mahtaplar, renkli ışıklarla, mantar tabancalarıyla eve getirirler. Eve girerken damadı, arkadaşları yumruklarlar. Damat eve girince gelinle birlikte iki rik'at namaz kılarlar.

Müteakip iki gün gelin yine süslü olarak ortada durur. Bütün tanıdıklar ve davetliler gelerek gelini ziyaret ederler.

Bu sırada; düğünden bir iki gün evvel de, kızın cihazı, oğlan evinin kendine ayrılan odalarında teşhir edilir. Bütün ziyaretçiler hem gelini, hem de bu eşyayı seyrederler.

Bir hafta sonra oğlan tarafı kız evini, diğer bir günde kız evi oğlan evini yemeğe davet ederler.

Bu, yazdığım düğün merasimi eskiden bu şekilde olurdu. Şimdi bu merasim daha kısalmış araba, adedi üçe indirilmiş atlılar kalkmıştır. ,

FRIKYA BAŞ PİSKOPOSLARI

THE CITIES AND BISHOPRICS PHRYOGIA

Yazan: *W Ramsey*

Oksford ve Aberden Üniversitesi
Profesörlerinden

Çeviren: Hilmi Ersan

Bu eser, Frikyanın mevzii tarihi üzerinde kaleme alınmış bir kitaptır. Ve bu bölgenin en eski zamanlarından Türkler tarafından zaptına kadar olan tarihinden bahseder;

Frikyanın Kapusu:

Geniş ve mahsuldar Menderes vadisinin yukarı kısmına doğru yükselen bir seyyah, vadinin tedricen daraldığını görür ve bu daralma asıl Menderese katılmak üzere cenuptan gelen "Dandolo çayı",nın (1) geçtiği bir geçidin ağzında bulunan Astioch önlerine kadar devam eder. Burada Dandolo vadisini şark taraftan tahdit eden Çubuk dağı; Menderes'in geçmiş olduğu ancak bir kilometre kadar geçit vererek kesilmeyen bir silsile halinde şimale doğru uzanır.

Bu geçidi aşan bir seyyahın önündeki manzara bir zaman Yunanlılara garip görünen Friky topraklarıdır. Sol tarafta Menderesi tahdit eden ve orta Anadolu ovasından Ege denizine doğru uzanan Messogis silsilesi yükselir. Sağda uzun ve ince bir silsile, Çubuk dağı silsilesi uzanır ve kilometrelerce cenubi garbiye uzandıktan sonra nihayet muazzam Salbakos (Babadağı) kütlesine iltihak eder. Şarktan garbe doğru uzanan ve 2300 metre yüksekliğindeki kayadan duvarları ile manzarayı kapatan bu Babadağın önünde geniş ve kıvrıntılı kanyonlarla kesilmiş karmakarışık bir rusubî dağlar kümesi Menderesin yaptığı ovaya doğru alçalarak uzanır. Bu Menderes vadisi Çubuk dağı geçtikten sonra biraz genişler ve nehrin her iki tarafında sayısız sıcak su membaları vardır; hatta bu membalara nehrin kendi yatağında bile tesadüf edilmektedir. Şimal tarafında, Kızılderenin bulunduğu

(1) Eski zamanda ismi Morsynos idi. Kieperet bunu Karasu diye zikretmiştir.

Messogis dağına ait olan bir yerde sıcak su buharı büyük fısıltı ve gürültü ile fışkırmaktadır. Orada dolaşan ayağının altındaki toprak sıcaktır. ızılderenin daha yukarısındaki menbalar kaynar derecede sıcaktır ve bunların fışkırdığı zaman çıkardığı gürültü buhar salan bir lokomotifin gürültüsüne benzer. Aşağılarda o kadar sıcak değildir. Fakat en aşağıda olanı bile 100 fahrenheit derecesinden az değildir.

Bu bölgeye gelen yolda nehirden geçerken harap bir köprü görülür. İhtimalki bu köprü vaktile Romalıların kurduğu köprünün yerinde ve Selçukiler tarafından yapılmış bir köprüdür. Chandler isimdeki arkeolog bu köprü civarında da Kızıldere'deki gibi bir sıcak su membaları gurubundan bahsediyor. Fakat başlıca menba gurubu biraz daha şark tarafta ve Tekke köyünün 1600 metre kadar şimali şarkisindedir. Burada, nehrin cenup tarafında hatta yatağında bile bir çok menbalar yükselir. Burası eski Karaura'nın bulunduğu yer idi.

Tekkeköyünün garbında ve rusubî tepelere çok yakın bir yerde diğer bir çok sıcak su kaynakları vardır. Kırkaz hamamı, İn hamamı, Kabaagaç hamamı bunların başlıcalarıdır.

Cenup taraftaki rusubî tepeler üzerinde münbit topraklar vardır. Ve bir çok eski şehir : Kidramos' Attouda Trapezopolis buralarda kurulmuştur. Bir çok köyler burada iyi mahsul yetiştirmekte ve kadıköy (Babadağ) gibi san'at merkezleri bu gün dahi imalat merkezi olmak vasıflarını muhafaza etmektedirler Menderesin cenup tarafındaki bu arazi Menderesin düz ovasında tabii manzara itibarile tamamen başkadırlar. Ekseriya Menderes civarını dolaşan seyyahlar bu cenup tarafın meskün ve mahsuldar topraklarını lâzım gelen dikkat ile tetkik etmemişlerdir. Babadağından gelen su ceryanları bu bölgede derin kanyonlar açmış ve buralarda seyahatı güç ve üzücü bir hale koymuştur. Ve asrî bir seyyaha bu beldenin bir çok kısımları kendilerini ifşa etmektedir.

2 — Çürüksu vadisinin manzarası : (×)

Nehrin şimal tarafında Messogis dağına bir çıkıntısı bu

(*) Çürüksu vadisi, bu civarda ova diye anılan ve Çökilyas dağı ile Ekehisar tepeleri arasında bulunan geniş vadi'dir

vadiyi 12—13 kilometre kadar daraltır ve nehirle tepeler arasında pek az bir mesafe bırakır. Şarka doğru ilerleyen bir seyyah Menderesin bir buçuk kilometre cenubunda Sarayköy karşısına geldiği zaman bu dağ çıkıntısının bittiğini görür ve kendisini geniş bir vadinin karşısında bulur.

Burada geniş ve cazip bir manzara vardır. Vadi kabaca bir müselleşeklini andırır. Şimali şarki tarafında Mossyna silsilesi (+) ile tahdit edilir. Bu dağ vadiden yukarıya doğru kademe kademe bir taraça şeklinde yükselir. Ve bu taraçanın ortasında Pamukkale, eski Hiyerapolis güneş ziyası içinde pırıldar. Cenupta yüksek Babadağı silsilesi ve ondan da daha yüksek olan Cadmus = Honaz dağı (2430) metre) müsellesin ikinci dilini teşkil ederler. Hafif dalgalı rusubî tepeler cenuptaki dağlara doğru gittikçe yükselerek uzanırlar. Attouda ve Trapezopolis dağlarının intizamsızlığı ve yüksekliği ile bir tezat teşkil eder.

Bu rusubî tepelerin iç tarafında ve tam Hiyerapolisin karşısında Lâodikya harabeleri vardır. Honaz dağı kitlesinin yanında pek küçük kalan Sivridağ (1005) metre bu müselleş vadinin re'sinde bulunur. Leycos = Çürüksu Sivridağın arkasından gelir. Garbe yani Honaza bir büyük kıvrım yapar ve şimali garbiye doğru Lâodikya = Eskihisar ve Hiyerapolis Pamukkale arasında akar Menderes ise bu vadiye şimalden gelir. Mossyna silsilesinin tam ortasından çok cazip ve romantik araziden geçerek bu vadiye dökülür. Leycos = Çürüksu ile birleşerek garbe doğru akar. Mossyna silsilesinin garp tarafında Mossyna dağındaki taraçalar üzerinde eski Tripolis = Dirbolu şehri bulunur ve bu vadinin en güzel manzarası Tripolisin tarihî tiyatrosunun yukarı basamaklarından görülür.

3 — İki vadiler :

Lycos vadisinin bünyesi hakkında fikir edinmek için yapılacak en birinci iş Mossyna dağları üzerinden şimale doğru uzanan yollardan ilerleyerek en yüksek bir noktada durup geriye bakmaktır.

(**) Bu kısımda en yüksek bir nokta olan geniş ve üstü düz Ökilyas - Çökelez dağı.

Küçük Asya kitlesi denizden vasatı 900 — 1700 metre yükseklikte bir yayladır. Bu yaylanın etrafında münhat araziden ve ekseriya dağ silsileleriyle kesilmiş nehir vadilerinden mürekkep bir sahil şeridi vardır.

Lycos vadisi iki kademededen teşekkül eder. Birisi şimal, diğeri cenup taraftadır. Cenup taraftaki kademe dağlar arasında bir vaha şeklindedir. Burada Colossai = Honaz arazisi bulunur. Aşağı kısımda da Lâodikya = Eskihisar ve Hiyerapolis = Pamukkale vardır ve bu kısım hemen tamamen Menderes vadisi ile imtidat eder. Hiyerapolisin bulunduğu taraça şarka doğru genişler ve gittikçe cenuptakile gibi rusubî tepeler şeklini alır. Garp ucunda arazi denizden 170 metre kadar irtifadadır. Cenupteki yüksek kademenin istikameti umumiyetle şimali garbiden cenubu şarkiye doğrudur. Ve 550 metreye kadar yükselir. Fakat şark ucunda ikinci bir kademe vardır, ki bunun da irtifakı 800 metreye kadar çıkar. Burası Anava odasıdır. Ve orta Anadolunun tazyiki en aşağı olan yerlerinden biridir.

Lycos vadisi, tedricen yükselen bünyesi itibarıyla, Orta Anadoluya vasil olmak için bütün Anadolu sahilleri içinde en çok ilerleme imkân ve kolaylığı gösteren bir vadidir. Yunanlıların ve Romalıların günlerinde en ehemmiyetli muhabere damarı burası idi. Küçük Asyanın bir kaç asırlık tarihi bu yol üzerinde temerküz ediyor, binaenaleyh Lycos o devirde ee fevkalâde ehemmiyeti haizdi ve biz bu büyük muhabere damarına büyük şark yolu ismi verildiğine sık sık tesadüf edeceğiz.

Lycos = Çürüksu iki kilometre kadar bir genişlikte olan bir tepeler silsilesinin ayırdığı Colossai vadisinden amudî kayalık ve dar bir boğaz içinden akar. Colossai şehri de vaktile bu silsilenin şark tarafında ve nehre cenuptan hakim bir yerde kurulmuştu. Bu mevkiin harikulâde hususiyetleri dilden dile gezmiş ve Herodat = Herodet tarafından bahsedilmiştir. Buna ait bir efsaneyi 6 ncı fasılda zikredeceğiz.

Mossyna dağları kabaca bir bilârdö masası şeklini andırır ve bunlar hakikatta merkezi yaylanın dış tarafını teşkil ederler. Messogis dağı ise aşağı yukarı bu silsilenin devamı demektir. Buraya kadar uzanan ve coğrafi vaziyet itibarıyla

EBEDİYET

Gözümde dünyadan son kalan hayal
Ve bana ses veren altın rüyalar.
Faniyet istemem sen de yan hayal;
Nerde ise şimdi son saat çalar...

Çekildi dünyayla arama bir set;
Dindi göz yaşlarım, dindi tasam da
Mademki gittiğim, yol ebediyet
Ne çıkar ben artık yaşamam da...

MABET

Gökten kalbime ses verdiğin gündü;
Ruhun bana mabet gibi büründü.
Kâinat bir tatlı rengine büründü;
Her şekil seninle biraz ruh oldu.

Gözümde ipekten hayalin uçar.
Bir taze baharı örtmüş gibi kar;
Uzak bir rüyadır, renkler, kokular...
Bahçemin açılan gülleri soldu.

NECDET ŞENEL

Lycos vadisinin devamından başka bir şey olmayan münhat arazi eski zamanın iki büyük sitesini ihtiva eder. Menderese hakim olan Tripolis = Diribolu ve garp ucunda yüksekte Apollonos = Buldan.

Gariptirki Romalıların taksimatında Menderesin bu tarafı Firikyadan ayrı farz edilerek Lydia'ya verilmişti Bu vaziyet orada mevcut olan kan ve ırk farkı ile kısmen izah edilebilir.

— Sonu var —

Halkevlerinde çıkan Dergiler

<u>Halkevinin adı</u>	<u>Derginin adı</u>	<u>Halkevini adı</u>	<u>Derginin adı</u>
Adana	Görüşler	Gireson	Aksu
Afyon	Taşpınar	Isparta	Ün
Amasya	Yeşil Irmak	İzmir	Fikirler
Antalya	Türk Akdeniz	Kayseri	Erciyes
Artivin	Çoruh	Konya	Konya
Bafra	Altın Yaprak	Manisa	Gediz
Balıkesir	Kaynak	Mersin	İçel
Burdur	Burdur	Milâs	Yeni Milâs
Bursa	Uludağ	Muğla	Muğla
Çorum	Çorumlu	Niğde	Akpınar
Denizli	İnanç	Niksar	Ülker
Diyarbakır	Karacadağ	Trebzon	İnan
Elâzığ	Altan	Samsun	19 Mayıs
Eminönü	Yeni Türk	Sinop	Dıranaz
Eminönü	H. B. Hb.	Sivas	4 Eylül
Erzurum	Ata yolu	Urla	Ocak
Eskişehir	Halkevi	Yozgat	Bozok
Gaziantep	Başpınar	Zonguldak	Kara Elmas

Halkevi Başkanlığına

Sekremini
İstanbul

Faati: 10 Kuruştur.